

[Dohrmann]

hr. Qvist Jørgensen mener, han er langt kløgere end de, der bor deroppe.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, der den 8. oktober 1985 blev nedsat til behandling af lovforslag om Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 126:

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandspension. (Ændring af reglerne om retrætevilkår, opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse og samordningsfradrag).

(Fremsat 22/1 86).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6 og 7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om åremålsansættelse af tjenestemænd og ansatte på tjenestemandslignende vilkår.

(Fremsat 22/1 86).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 128:

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

(Fremsat 22/1 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Bakholt (S):

Finansministerens lovforslag er et forsøg på at få gennemført en række ændringer i tjenestemandsløvgivningen for at sikre, at

lovgivningen på området er tilpasset den udvikling, der finder sted i samfundet.

Ifølge bemærkningerne tilsigter en række af de ændringer, der foreslås, en øget fleksibilitet og en større mobilitet. Det er noget, vi i princippet ikke kan have så forfærdelig meget imod.

Lad mig så vende mig til de enkelte lovforslag.

I tjenestemandspensionsloven foreslås en fremtidig regulering af de opsatte pensioner, både de nuværende og de kommende opsatte pensioner, og så er der tale om, at der i nogle situationer kan udbetales en fratrædelsesgodtgørelse, der skal anvendes til pensionsformål. Endelig kan den opsatte pension udbetales fra det fyldte 60. år, hvis den pågældende udtræder af arbejdsmarkedet. Vi synes, det er rimelige og fornuftige ændringer, finansministeren her foreslår. Heller ikke udvidelsen af den hidtil gældende retræteaftale har vi noget imod.

Regeringen foreslår en afvikling af det samordningsfradrag, der foretages i tjenestemandspensionen for den sociale pension, ægtefællen får udbetalt. Denne afvikling skal ske ad fire gange. Jeg må hertil sige: endelig blev toget sat i gang! Socialdemokratiet har tidligere fremsat forslag om afvikling af det samordningsfradrag, og havde regeringen og et flertal her i folketinget støttet det forslag, så havde vi været af med det nu. Det ville et flertal ikke, da vi sidst havde det til afstemning, den 23. maj 1985. Nu, trekvart år senere, kommer der så et forslag om en begyndende afvikling.

Det er godt, at regeringen har sat det tog i gang, men farten er efter vores opfattelse for langsom. Vi har tilkendegivet vores opfattelse af dette og sagt, at vi ønsker det afskaffet på én gang. Det har vi givet udtryk for i de to lovforslag, vi har haft til behandling her i tinget. Derfor vil jeg godt spørge: har finansministeren med det lovforslag, der nu er lagt på bordet, låst sig så fast, at der ikke kan forhandles om en hurtigere afvikling end det, der foreslås i lovforslaget? Eller har ministeren forhandlet sig frem til et flertal, som skal køre loven igennem, som den ser ud på dette område?

Den afviklingsperiode, som er foreslået, føles lang for dem, der bliver berørt af det, og den er lang. Det er efter vores opfattelse – vi er jo enige om, at det skal afskaffes – kun

[Bakholt]

et spørgsmål om politisk vilje hos et flertal her i folketinget til at få en hurtigere afvikling af det samordningsfradrag, vi her taler om. Jeg håber, at finansministeren vil give et klart svar på, om han er parat til at forhandle om en hurtigere afvikling.

Så er der åremålslovforslaget. Vedrørende det vil jeg sige, at vi ikke har nogen principielle indvendinger, men der er nogle spørgsmål, vi ønsker nærmere belyst under udvalgsarbejdet.

Vedrørende tjenestemandsløven vil jeg sige, at de ændringer, der her foreslås, har vi heller ikke nogen principielle indvendinger imod, men der kan nok være nogle elementer, der skal uddybes under udvalgsarbejdet.

Socialdemokratiet er altså, bortset fra afviklingsperioden for samordningsfradraget, positivt over for det samlede lovkompleks. Jeg håber, at finansministeren er parat til at forhandle spørgsmålet om samordningsfradragets afvikling med os.

Bo Kristensen (KF):

På det konservative folkepartis vegne vil jeg gerne sige tak til regeringen for, at man her kommer med lovforslag nr. L 126, L 127 og L 128. I det konservative folkeparti har det været et længe næret ønske at få gjort op med samordningsfradraget, og det konservative folkeparti har gang på gang igennem 1970'erne forsøgt at overtale socialdemokratiske regeringer til at fjerne samordningsfradraget. Men hver gang har den socialdemokratiske regering sagt: nej, nej, nej, nej.

Vi synes, at den løsning, regeringen her kommer med, tager tilbørligt hensyn til udviklingen i genopretningspolitikken, og så er det egentlig ganske flot klaret, at finansministeren har været i stand til at finde beløb til over en 4-årig periode at få rettet op på den skævhed, som vi har haft igennem 1970'erne. Vi er særdeles tilfredse med det og synes, at det er noget, som virkelig vil rette op på tjenestemandspensionsområdet og gøre det ret hurtigt, idet der jo er tale om, at man ved dette forslag vil forøge tjenestemandspensionen med et beløb på ca. 7.000 kr. i hvert af årene.

Med hensyn til de andre ændringer er vi særdeles tilfredse med, at tjenestemandsgesamtningerne er gået ind i dette arbejde, og at finansministeriet har bidraget til at få noget

konstruktivt ud af forhandlingerne med hensyn til åremålsbeskæftigelsen, retræteposterne og den opsatte pension. Det har jo været et stort problem for tjenestemænd, når de har gjort tjeneste i det offentlige i nogle år, hvordan de kommer over i den private sektor, hvis det har været ønsket. Det er nu løst ved, at man regulerer tjenestemandspensionen, og det er vi meget tilfredse med.

Vi finder det også rimeligt, at der med det stigende behov, der er for, at den offentlige sektor dels på grund af moderniseringer, dels på grund af den teknologiske udvikling sender medarbejdere på længerevarende kurser, gives adgang til at indføre kontraktlige forpligtelser, sådan som vi kender det inden for forsvaret. Jeg tror, det er meget vigtigt, at der gives denne adgang, idet det offentlige så nok lidt oftere vil stille længerevarende uddannelser til rådighed for sine medarbejdere, hvorved man vil få en medarbejderstab med en højere teknologisk uddannelse, svarende til den, andre på arbejdsmarkedet har.

Derfor kan jeg på det konservative folkepartis vegne hilse dette lovkompleks velkommen og sige, at vi vil medvirke til en velvillig og hurtig behandling i udvalget.

Hanne Severinsen (V):

Da venstres ordfører, hr. Jens Peter Jensen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne udtrykke venstres store glæde ved disse tre forslag.

Det, at man nu får afviklet samordningsfradraget, er vi meget tilfredse med. Det er da rigtigt, at selvfølgelig kunne man være endnu mere tilfreds, hvis man fik det hele på én gang, men i betragtning af, hvor stort et beløb der er tale om, synes jeg nok, der er grund til at være tilfreds med, at det nu kan lade sig gøre. Den del af forslaget er vi altså meget godt tilfredse med.

Det gælder også det øvrige. Det, at man nu kan få sin opsatte pension med sig, at man kan gå fra offentlig til privat ansættelse uden at miste sine pensionsrettigheder, er udtryk for en fleksibilitet, som vi simpelt hen har brug for i vores samfund i dag.

Det er jo ikke sådan som tidligere, at man kunne regne med, at når man først var slået ind på én løbebane, blev man dér. Det er blevet mere almindeligt, at man skifter fra offentlig til privat ansættelse eller omvendt,

[Hanne Severinsen]

og det er der også god grund til at hilse med tilfredshed. Det er jo også en smidiggørelse og noget, der bevirker, at offentlige og private kan lære af hinanden. Det bliver der større mulighed for med dette lovforslag, og det er vi også godt tilfredse med.

I det hele taget kan man sige, at samtlige lovforslag bærer præg af, at man har foretaget en særdeles grundig gennemarbejdning af hele tjenstemandsloven med henblik på at få den smidiggjort. Der bliver bedre muligheder for at træde tilbage tidligere, der bliver bedre muligheder for at få tjenestefrihed, og det bliver også nemmere at bevilge den, da det ikke mere er noget, der skal til finansministeren i visse tilfælde. Det er et meget udmærket led i regeringens moderniseringsplan, idet det vil gøre hele tjenstemandsystemet bedre.

Vi kan fra venstres side tilslutte os alle tre lovforslag og regner med en hurtig og velvilig behandling i udvalget.

Carsten Andersen (SF):

Tillad mig indledningsvis at komme med et hjertesuk. Finansministeriet er jo moderniseringsprogrammets hjemsted, men jeg synes absolut ikke, at ministerens bemærkninger til disse lovforslag opfylder moderniseringsprogrammets krav om brugervenlighed og kundeimødekommenhed. De relaterer til 8 forskellige lovkomplekser og et større antal bekendtgørelser og cirkulærer. Vi fik det i hånden for 8 dage siden og har altså haft ca. 8 dage til at klare det i. Bemærkningsteksten er snørklet og fyldt med henvisninger, der er meget små overskrifter, og de henvisninger, der er, er til paragraffer, sådan at man faktisk skal have lovkomplekset om ansættelse inden for hele arbejdsmarkedet foran sig, når man skal finde ud af det. Prøv, hr. finansminister, at lade statens informationskontor gennemgå eller måske omskrive bemærkningerne med henblik på at modernisere dem bare en lille smule!

Finansministeren foreslår, at der for fremtiden skal ske en regulering af de opsatte pensioner af hensyn til mobiliteten blandt det tjenstemandsansatte personale, og det er vi positive over for. Det vil være godt, at man ikke er fastlåst, men vi synes, at der er en række problemer ved denne løsning.

Som ministeren selv er inde på i sine bemærkninger, har ca. 10.000 åbenbart forladt det statslige område og 4.500 det kommunale område med opsatte pensioner, og man forventer, at der kommer ca. 1.000 til pr. år. Denne regning for opsatte pensioner skal betales om 15, 20, 30 år, alt efter hvor gamle de er. Vil ministeren løfte en flig af sløret for, hvor stor den regning bliver?

I SF ser vi med lidt bekymring på alle de pensionsproblemer, vi skubber foran os som en voksende snebold.

Der er mange skævheder i det nuværende pensionssystem, og det er nogle få, der bliver rettet op her. Tilbage står stadig en voksende skare almindelige folkepensionister med et langt arbejdsliv bag sig og uden andre pensionsordninger til at forsøde alderdommen med. Principielt må det bedste være en god og stor folkepension til alle.

Vi synes, det er godt, at urimelighederne vedrørende samordningsfradraget bliver fjernet, men det kunne godt gennemføres lidt hurtigere. Hvis finansministeren indregner det skatteprovenu, som vil fremkomme, bliver prisen vel halveret, og så kan det gennemføres på den halve tid. Det ville være godt, hvis de, der i øjeblikket lider under samordningsfradraget, hurtigere oplever, at det forsvinder.

Så er der nogle små arbejdsgivervenlige ændringer. F.eks. bliver 10 års reglen ved optjening af pensionsret ændret, så forudsætningen bliver fuldtidsansættelse. Nu ved vi jo godt, at i forhandlingssystemet på det offentlige område betaler organisationerne for forbedringer, men hvor meget har finansministeren betalt for denne forringelse for deltidsansatte? Det er jo som oftest kvinderne, der inden for det offentlige område klarer deltidsjobbene.

Finansministeren skal have et skulderklap for bestemmelserne om, at den opsatte pension kan udbetales fra det 60. år, og der er også gode intentioner i mulighederne for retrætestillinger. Men hvorfor skal det kun gælde ansatte i lønramme 35 og opefter? Der er også mange længere nede på rangstigen, som i de sidste år i tjenesten har brug for et mindre belastende job.

Det samme gør sig gældende med hensyn til åremålsansættelse. Det synes, som om det er forbeholdt stillinger over lønramme 35. Det er der ikke meget modernisering i.

[Carsten Andersen]

Det erkendes jo også, at der er nogle problemer inden for det offentlige område, som skal løses, og vi ser tegn på nogle holdningsændringer i bemærkningerne til lovforslag nr. L 127 – jeg tillader mig at citere:

»... at de aftalte løn- og ansættelsesvilkår ikke i tilstrækkelig grad har været i stand til at rekruttere ansøgere uden for det offentlige.«

Underforstået, at det er chefstillingerne, der er problemer med. Men jeg tillader mig at tage det som en begyndende erkendelse af, at den er rivende gal i den offentlige sektor på løn- og ansættelsessiden. Lønnen er presset for langt ned.

Finansministerens cheffikserede personalepolitik har løsningen, nemlig ved, at den hidtidige overgrænse for løntillæg til åremålsansættelse ophæves. Udgiften hertil tages forlods af aftaleforhandlingerne i 1987 – hokus-pokus: løntillæg til de højstlønnede koster ikke noget, men den lavtlønnede tjenestemand – postbudet, portøren, betjenten – må se i øjnene, at finansministeren allerede er begyndt at bruge af 1987-lønpuljen. Hvad nu, hvis finansministeren ikke er finansminister i 1987, hvordan skal vi så klare den situation?

Vi kan godt støtte tanken om åremålsansættelse, men hvorfor skal det være forbeholdt dem højt på strå? Der kunne vel også være brug for nogen kreativitet i andre stillingslag. Hvorfor skal den stribe af stillinger på et lavere niveau, der ikke er varige ansættelser, ikke være åremålsansættelser? Dér kalder man dem blot »tjenestemandslignende« på daglejerniveau. Det er lidt af en skændsel, at vi, staten, folketinget, som arbejdsgivere vil være bekendt at holde store grupper i offentlig tjeneste på daglejevilkår, hvilket tjenestemandslignende ansættelser egentlig er udtryk for. Åremålsansættelse kunne være løsningen.

Jeg vil hæfte mig lidt ved de mundkurvsbestemmelser, som ministeren foreslår i forbindelse med opslag af stillinger og ved tjenestemand retten. Det er dog naivt at tro, at sådanne nye bestemmelser kan hindre dem, der ønsker at få noget at vide om, hvad der sker, i at få det; de skal såmænd nok få oplysningerne, men det er nogle musefældeklauseler, som kan ramme dem, der træder ved siden af. Det er sagt, at det offentlige

lukker sig udadtil og åbner sig indadtil; det sker også her, og det er vi imod.

De eksisterende bestemmelser giver ikke den almindelige borger i dette land problemer. Det har stødt nogle på de stivede manchetter, at almenheden kunne se, at denne eller hin var ansøger til en stilling, men vi er nu bedre stillet ved at få at vide, hvem der søger, og hvem der bliver vraget.

Med hensyn til tys-tys i tjenestemand retten ville vi foretrække, at det var den anklagede, der kunne bestemme, om dørene skulle være åbne. Mange gange er det jo groteske sager, der køres i den standret, som tjenestemand retten er. Og nu skal antallet af dommere udvides. Jeg kunne fristes til at foreslå, at denne paragraf kom til at rumme mulighed for, at halvdelen af alle tjenestemænd kunne være dommere og dømme den anden halvdel, og så kunne de jo skiftes til at dømme hinanden. Det bliver jo fremtiden med den løn- og personalepolitik, der føres, og som ustandselig vil provokere offentligt ansatte til reaktioner, men offentligheden må altså ikke få at vide, hvad der foregår. Groteskheden fortsætter!

Denne tjenestemand ret skal nu også dømme tjenestemænd ansat af det grønlandske hjemmestyre. Jeg ved ikke, om det er en slags indtægtsgivende virksomhed, tjenestemand retten skal give sig af med som et led i moderniseringsprocessen. Ja men så kan vi jo også tage Skåne med, når nu vi er i gang med at udvide butikken, og det varer vel ikke længe, før ministeren vil til at fusionere med arbejdsretten. Ja, undskyld, at jeg lader fantasien spille, men hvor går grænsen, når ministeren nu begynder at blande tingene sammen?

Og så som den bitre mandel i denne tunge ris à l'amande kommer forslaget om genindførelse af stavnsbåndet. Når man ikke kan holde på sit personale med ordentlige løn- og ansættelsesvilkår, kan må jo sømme det fast. Det er egentlig det, der ligger i forslaget om, at tjenestemænd, der gennemgår en uddannelse, skal forpligtes til at blive i tjenesten i en vis periode efter endt uddannelse. Det er der selvfølgelig noget rigtigt i. Staten må sikre sig, at den får valuta for sine investeringer, men skal det være i lovtækt? Det må henføres til aftalestof. Hvis ministeren insisterer på, at det skal være lov, må de forskellige betingelser for stavnsbåndet også fremgå

[Carsten Andersen]

af loven, ellers er det ulige vilkår. Sådanne belastende forhold må hvile på en aftale, som kan siges op af parterne, hvis den ikke virker efter hensigten.

Forslagene er forhandlet med organisationerne, og det er jo ligesom det, der skal legalisere dem, bære dem igennem, men hvis vi ser på forhandlingsklimaet og forhandlingsmulighederne, så er disse forhandlinger foregået med pistolen på bordet og knortekæppen liggende ved siden af.

Vi vil uddybe vore synspunkter i udvalget, og vi vil støtte de positive forslag og arbejde for, at de forbedres til gunst for tjenestemændene.

Estrup (RV):

Det kan jo ikke skjules, at det, der påkalder sig mest opmærksomhed i denne tjenestemandspakke, er forslagene om ændrede samordningsfradrag. Det har taget lang tid, og det er forståeligt, hvis nogle af de tjenestemandsfamilier, som har følt urimelighederne direkte på deres økonomi, er blevet utålmodige. Som pensionist føler man nok mere end andre mennesker, at tiden arbejder imod én. Derfor er tålmodigheden med en slunken statskasse og en langsom og politisk proces forståeligt nok ikke stor. Når der til føjes, at der ikke eksisterer noget godt forsvaret for den udformning, samordningsfradraget har i dag, at det tværtimod af de politiske partier hele spektret rundt beskrives som skævt og uretfærdigt, er der ikke noget mærkeligt i, hvis kravet er handling her og nu.

Derfor må vi også nok se i øjnene, at det forslag, som nu ligger på folketingets bord, ikke opfattes helt så generøst af dem, det tilgodeser, som vi andre er tilbøjelige til at opfatte det. Men vi har selvfølgelig også erfaringer for, hvor svært det i disse tider er at få finansministeren til at linde så meget på låget til statskassen, at den lille halve milliard, som forslaget koster, kan slippe ud.

Alligevel vil jeg gerne starte med en cadeau til finansministeren. Jeg synes, vi er kommet et godt stykke fra de første forlydender om en 10-årig afvikling af ægtefællesamordningsfradraget til den 3 års periode, som nu foreslås.

Jeg synes også, ministeren har vist stor fleksibilitet under arbejdet. Da det socialdemokratiske forslag var til første behandling i

december, vandt mit partis ordfører, fru Aase Olesen, en del lydhørhed for et 4 punkters program til fjernelse af de værste urimeligheder vedrørende samordningsfradraget.

De 4 punkter var:

For det første: ændret regulering af tjenestemændenes samordningsfradrag, så man anvender samme regulering som for tjenestemandspensionen. For det andet: fuldstændig fjernelse af ægtefællesamordningsfradraget for førtidspensionerne fra 1. januar 1987. For det tredje: aftrapning af samordningsfradraget for ægtefællens folkepension over 3 år. Og endelig for det fjerde: samordningsfradraget sker fortsat i egen pension og ikke i den sociale pension.

Alle 4 punkter er opfyldt i det foreliggende forslag, og det vil jeg gerne takke for.

Dermed er vi som sagt kommet et godt stykke på vej. Alligevel er der endnu et par urimeligheder, som jeg synes vi bør overveje at rette allerede i denne første omgang. Jeg siger udtrykkelig første omgang, fordi den ændring, der nu er lagt op til, kun kan være begyndelsen. Det langsigtede mål må være en fuldstændig afskaffelse også af tjenestemandens eget samordningsfradrag. Tiden er ikke kun løbet fra begrebet husstandsindkomst og dermed fra ægtefællesamordningsfradraget. Den er også løbet fra opfattelsen af tjenestemandspensionen som noget exceptionelt og enestående. Med spredningen af pensionsordninger til næsten hele den offentlige sektor og store dele af den private er der ikke længere nogen klar begrundelse for, at netop tjenestemænd skal have et fradrag, når de modtager social pension; det får andre pensionister jo ikke.

På den anden side er jeg helt på det rene med, at den anden fase er en økonomisk opgave af sådanne dimensioner, at vi ikke magter den i øjeblikket.

Der er imidlertid to urimeligheder, som jeg mener vi bør forsøge at bringe ud af verden allerede nu.

Den ene vedrører det misforhold, som er opstået mellem samordningsfradrag og tjenestemandspension i de fire år med forskellig regulering, fra 1983 til 1987.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at alene for de første tre år er der opstået et efterslæb på 10-11 pct. som følge af, at tjenestemandspensionerne følger lønudviklingen, mens samordningsfradraget føl-

[Estrup]

ger de pristalsregulerede sociale pensioner. For de laveste pensioner forværres dette forhold naturligvis af, at samordningsfradraget i en given pensionsalder sker med samme kronebeløb uanset tjenestemandspensionens størrelse. Det forekommer ikke rimeligt, at den uretfærdighed, der her er opbygget gennem nogle år, nu fra 1. januar 1987, hvor den ændrede regulering gennemføres, skal bevares i hele resten af pensionsperioden. Var det ikke rimeligt, om man gradvis bragte denne fejltagelse ud af verden, f.eks. ved at undlade at regulere samordningsfradraget, indtil relationerne mellem pension og fradrag fra før 1983 var genskabt?

Det andet misforhold vedrører den sidste rest af dobbelt samordningsfradrag, som vil være tilbage efter 1. januar 1987, nemlig fradraget for tjenestemandspensionistens egen sociale førtidspension. Dette fradrag foreslås først afskaffet pr. 1. januar 1991. Det er en udbredt opfattelse, at dette fradrag er urimeligt. Som man skriver i betænkning nr. 1054 på side 27:

»Mange pensionister føler sig derfor udsat for en dobbelt samordning.«

Når man alligevel lægger op til at afskaffe dette fradrag og dermed markerer, at det ikke er en rimelig ordning, burde vi så ikke prøve at finde de 60 mill. kr., som det koster allerede fra finansåret 1987?

Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til de øvrige ændringer, som lovforslagene rummer.

Forsøget på at skabe større bevægelighed og mere fleksible ansættelsesforhold i den offentlige sektor kan det radikale venstre helhjertet støtte. Det gælder også forslaget om øget anvendelse af åremålsansættelse i offentlige stillinger.

I øvrigt er der jo i stort omfang tale om, hvad man kunne kalde følgelovgivning til overenskomstspørgsmål, ligesom det fremgår, at finansministeren i det væsentlige allerede har forhandlet sig til rette med organisationerne på området.

Der er imidlertid et enkelt punkt i forslaget til ny tjenestemandsløve, hvor jeg synes logikken svigter. Det vedrører det spørgsmål, som også hr. Carsten Andersen var inde på, nemlig forslaget om at kriminalisere offentliggørelsen af, hvem der er ansøgere til bestemte stillinger.

Som forslaget er udformet, vil enhver offentlig omtale af, at en person er ansøger til en stilling, være ulovlig og medføre bøder. Men hvad nu, hvis en ansøger selv ønsker, at det skal være offentligt kendt, at vedkommende søger stilling? Det kunne f.eks. tænkes, at den pågældende finder, at en sådan offentlig omtale vil bidrage til, at ansættelse sker på et sagligt grundlag. Er offentliggørelse så også ulovlig? Jeg går i hvert fald ud fra, at det ikke kan være meningen, at ansøgeren selv skal kunne idømmes bøder.

Men skal man virkelig forsøge at forhindre pressen i at videregive en sådan oplysning? Og er det i det hele taget holdbart at pålægge medierne et generelt oplysningsforbud i ansættelsessager? I mange tilfælde vil ansøgerens identitet jo alligevel være kendt i vide kredse. Jeg synes, man med denne bestemmelse går alt for langt for at tilgodese, at ingen potentielle ansøgere holder sig tilbage af frygt for offentlig omtale.

Hvis man vil sikre ansøgere større diskretion – og det kan der sikkert i visse tilfælde være god grund til – bør man snarere gøre et forbud mod offentliggørelse til undtagelsen end til reglen. Initiativet til at behandle en ansøgers identitet fortroligt bør udgå fra ansøgeren selv, men den pågældende ansættelsesmyndighed bør udstyres med beføjelser til under nærmere præciserede omstændigheder at dekretere offentliggørelsesforbud. I så fald bliver reglerne parallelle til den beskyttelse, der eksempelvis kan ydes vidner i retssager.

Når jeg har brugt så meget tid på denne bestemmelse, skyldes det, at jeg anser den for at være helt principiel. Efter min mening drejer den sig om ytringsfriheden. Derfor vil jeg henstille, at ministeren endnu en gang overvejer, om det er den rigtige udformning, den nu har fået.

I øvrigt kan jeg med dette forbehold og de tidligere stillede spørgsmål på det radikale venstres vegne give tilsagn om, at vi vil behandle lovforslagene positivt.

Bente Juncker (CD):

I CD har der aldrig været tvivl om behovet for den offentlige sektor. En god og effektiv offentlig sektor er nødvendig som baggrund for den private sektor, som den skal samarbejde med. Derfor er vi i CD glade for at være med til at gennemføre denne omfat-

[Bente Juncker]

tende tjenestemandspakke med nye og bedre bestemmelser for tjenestemændene.

Centrum-demokraterne anser de offentligt ansattes arbejde for værdifuldt i almindelighed, men i særdeleshed lægger vi vægt på at have et loyalt korps af tjenestemænd. CD så gerne endnu flere tjenestemænd, fordi vi er overbeviste om, at et moderne samfund ikke kan undvære denne ansættelsesform, der stiller særlige loyalitetskrav til sine udøvere. Til gengæld må vi sikre, at disse mennesker ikke svigtes, fordi de pr. definition er en gruppe pæne folk, der er offentlighedens ydmyge tjenere. Man må være parat til at betale ordentligt for loyal og effektiv arbejdsindsats.

I CD er vi derfor glade for, at ministeren fastslår, at værdifulde grundlæggende træk i tjenestemandssystemet bevares, samtidig med at man stræber mod øget fleksibilitet og mobilitet.

Når jeg betragter antallet af henvendelser fra borgere vedrørende de forskellige arbejdsområder, som jeg varetager som medlem af folketinget, kommer de, der udtrykker utilfredshed med ægtefællesamordningsfradraget i tjenestemandspensionerne, ind på en flot andenplads inden for det sidste års tid. De overgås i antal kun af skattereformen. Det har derfor været positivt at kunne sige til folk: nu sker der noget, nu tager vi hul på at afskaffe dette fradrag, som opleves som urimeligt.

CD forstår denne opfattelse, og vi har i hele partiets levetid ønsket det fjernet. Pensionen er en indbetalt del af tjenestemandslønnen, tjenestemanden har ret til den, og ægte-skabelig status skal ikke have lov til at beskære den.

Selvfølgelig havde det været rart at kunne sige: vi fjerner det hele i ét hug og betaler, hvad det koster, men det er netop her, altså i det økonomiske, problemet ligger. Som enhver almindelig husholdning er også statens husholdning tvunget til at bøje sig for den nødvendighed, der gør, at man ikke kan få det hele på én gang. Det er man nødt til at acceptere. Resultatet er, at i løbet af dette årti vil de kommende tjenestemandspensioner stige med op til 25.000 pr. år. Det er en forbedring, som er af betydning, for man kan fremover ikke betragte pensionisttilværelsen som den stillestående afslutning på et aktivt liv. Tværtimod vil den for flere og flere bety-

de begyndelsen til en ny aktiv periode, blot anderledes end før.

Tjenestemandspakken skal som helhed ses som en konkret udmøntning af regeringens moderniseringsprogram. Et eksempel er den smidiggørelse af ansættelsesforholdene, der sker ved de nye regler, hvor man i en moden alder kan gå til en lavere lønklasse, men alligevel beholde den højere lønklassens pension. Det vil betyde forbedring af den enkelte persons muligheder for at pleje interesser og udnytte tilbud, og samtidig vil det betyde en smidiggørelse for hele den offentlige sektor.

Fleksibilitet og mobilitet er nøgleord for hele arbejdsmarkedsområdet. Mobiliteten inden for det offentlige bliver tilgodeset ved de ændrede regler vedrørende opsat pension, og vi kan fra CDs side være enige i forslaget.

Det samme gælder de foreslåede regler for retræteaftaler.

I forslaget om åremålsansættelser kan CD tilslutte sig, at man søger at bryde med den stivhed, der måtte være i systemet, men vi understreger gerne det principielt vigtige i, at der ikke er tvivl om ansættelsesvilkår i statens øverste stillinger. De bør fortsat besættes af tjenestemænd og lønmæssigt på vilkår, der kan konkurrere med det, der tilbydes i den private sektor.

Med lovpakken sker der en vending for tjenestemændene, der er mere end pæne ord. Den indeholder kroner og øre, og det er efter CDs opfattelse kun rimeligt, idet vi derved giver en konkret demonstration af, at vort parti og regeringen har forståelse og respekt for tjenestemændenes betydning i det moderne samfund.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

L 126 om bl.a. samordningsfradrag må ses som udtryk for en forbedring, der er helt rimelig. På den måde, samordningsfradraget har fungeret på, har det været udtryk for simpelt tyveri. Frem til 1969 stod tjenestemandens pensionsopsparede beløb på hans lønseddel; derefter gik beløbet bare ind i det store bogholderi. Alligevel har man nok kunnet finde ud af at beregne pensionsdelen, når det vel at mærke er kommet tjenestemanden til skade. Som blot ét eksempel herpå kan nævnes opgørelsen af socialindkomst, hvor der lægges 12½ pct. oven i lønnen, når beregningen foretages, og hvis f.eks. en lærer

[Elisabeth Bruun Olesen]

frikøbes til fagligt arbejde, lægges der 8 pct. på den løn, fagforeningen skal tilbagebetale for at kunne frikøbe vedkommende. Pensionen er altså en løndel, som bare ikke udbetales, før man går på pension.

I bemærkningerne til L 126 står der om begrundelsen for i 1970 at indføre samordningsfradrag:

»For at undgå, at tjenestemandspensionen og de sociale pensioner blev større end den løn, tjenestemanden fik, mens han arbejdede, indførtes samordningsfradraget.«

Ingen andre grupper får således et fradrag i deres indkomst som straf for at have opnået folkepensionsalderen. Særlig groft har det naturligvis virket på de tjenestemænd, der har været gift med ikke-tjenestemænd og har oplevet, at ægtefællens fylden 67 år betød et væsentligt indhug i deres tjenestemandspension.

Ifølge bemærkningerne tages der hensyn til, hvad andre grupper i befolkningen får af indtægtsstigninger, som argument for den langsomme afvikling. Det synes vi lyder hult. Dette skal særlig ses i lyset af det meget store efterslæb, offentligt ansatte har haft i de senere år. For tjenestemænd i mellemgruppen har det i den sidste 10 års periode kunnet opgøres til mellem 30 og 35 pct. Derfor er der selvfølgelig stor rimelighed i at kræve en hurtigere afvikling af samordningsfradraget end den 3-årige periode, der bliver lagt op til. Det mener vi er for lang en periode, men det er dog bedre end ingenting, så selvfølgelig vil vi stemme for det.

Resten af de ændringer, der er foreslået i L 126, anser vi som små forbedringer eller nogle justeringer, der ikke er af specielt stor betydning, men vi er positive og vil stemme for dette forslag.

Ellers vil jeg mest snakke om L 128, som jeg synes har nogle dårlige ting i sig.

Om den foreslåede § 5, stk. 3, kan jeg sige, at for mig at se betyder denne bestemmelse, at ansøgere, der får afslag på en stilling, ikke selv kan få at vide, hvilke medansøgere der er, og at der bliver totalt forbud mod at offentliggøre navne på ansøgere, som ikke kommer i betragtning.

Uanset at der sikkert er en hensigt bag, nemlig en hensigt om at kalde alle kvalificerede ansøgere frem, mener vi alligevel, at der er tale om en lille censurregel, som vil gøre nepotisme lettere. Hvilken gevinst har organi-

sationerne af at kende ansøgernavne, hvis deres viden ikke må bruges offentligt? Det er meget svært at argumentere imod usaglige ansættelser, hvis det ikke kan oplyses, hvem der var alternativerne til de ansatte.

Med hensyn til § 21, stk. 9, mener vi også, at der er tale om en klar censurregel. Nu skal et tjenstligt forhold behandles, som om der var tale om en stor spionsag. Da en tjenestemandssag ikke er en sag om at have overtrådt landets love, kan lukkede møder nok forekomme rimelige, men her lægges der faktisk op til, at en sag overhovedet ikke må behandles offentligt. På den måde bliver en anklaget helt overladt til en domstols upartiskhed, medmindre ministeren efter begæring fra anklagede og dennes organisation lader dørene være åbne.

Det betyder altså, at åbenhed er afhængig af en ministers ønske om åbenhed. Den ministermagt ser vi ingen grund til at skærpe yderligere, sådan som lovforslaget lægger op til. Specielt udtrykket »oplysninger tilvejebragt før ... forhold og retsmøder« giver uhyggelige perspektiver i retning af overgreb via en lukket retspleje.

Begrundelsen for det nye stk. 9 er angiveligt en forespørgsel fra ombudsmanden om forholdet mellem tjenestemandslovens bestemmelser og bestemmelserne i offentlighedsloven, og i den nævnte sag blev aktindsigt afvist. Ombudsmanden bad om, at man ved revision af offentlighedsloven præciserede spørgsmålet om aktindsigt i tjenestemandssager. Det har man så taget konsekvensen af og har strammet det op i tjenestemandsloven samtidig med et nyt lovforslag om offentlighed i forvaltningen. Forslaget bygger på lukket over for borgeren, men tvungen åbenhed forvaltningsgrenene imellem. Som eksempel skal politiet frit have adgang til registeroplysninger i sociale forvaltninger og på biblioteker.

Det kan godt være rimeligt via lovgivning at beskytte den enkelte mod en offentlig udhængning, selvfølgelig kan det det, men denne beskyttelse må aldrig betyde, at vedkommende afskæres fra offentligt at forsvare sig selv.

Konkluderende vil jeg sige, at L 126 og L 127 er vi meget positive over for, mens vi tager afstand fra L 128.

Kofod-Svendsen (KrF):

[Kofod-Svendsen]

Jeg vil lige gøre den indledende bemærkning, at mit indlæg bliver kortere end planlagt, fordi vi har ekstraordinært møde i markedsudvalget, men jeg vil da gerne takke finansministeren for det lovkompleks, der er lagt frem. Mit parti hilser dette lovkompleks med glæde; vi mener, det er et virkelig positivt skridt, der her tages.

For kristeligt folkeparti er det væsentligt, at vi har en velfungerende offentlig sektor, og det er også væsentligt, at vi bevarer tjenstemandsbegrebet. Ønsker vi det, må vi naturligvis også lovgivningsmæssigt ajourføre, hvad der med rimelighed bør ajourføres.

Det, vi især er glade for ved den pakke, der er lagt frem, er L 126 med afvikling af ægtefællesamordningsfradraget. Det er noget, som mit parti har ønsket, lige siden det kom ind i folketinget, og vi har også stillet flere forslag om det; derfor er vi selvfølgelig glade for, at det nu sker.

Som det tidligere er nævnt her fra talerstolen, kunne man selvfølgelig ønske, at det ske på én gang, men tingene skal jo altid ses i en økonomisk sammenhæng, og jeg vil sige, at en afvikling over en 3 års periode, som reelt betyder godt 8.000 kr. pr. år, så man kommer op på en stigning på i alt 25.000 kr., når ægtefællesamordningsfradraget er afviklet, synes jeg alt taget i betragtning er tilfredsstillende. Derfor kan vi helt ud tilslutte os det og glæder os meget over, at det nu bliver en realitet.

Jeg vil også udtrykke tilslutning til, hvad der siges i de to øvrige lovforslag om bevægelighed og fleksibilitet i den offentlige sektor, åremålsansættelse og retrætestillinger ved bevarelse af højere pensionsmuligheder. Det er efter vores opfattelse positive og gode nykabelser, og vi kan give tilsagn om at medvirke ved et hurtigt udvalgsarbejde.

Dohrmann (FP):

Nuværende og tidligere tjenestemænd skal naturligvis have udbetalt de pensionsmidler, de har til gode og har krav på, men det er fremskridtspartiets opfattelse, at tjenstemandsbegrebet som sådant hurtigst muligt burde ophæves, således at alle uanset tidligere beskæftigelse og arbejdsforhold fik udbetalt en ensartet pension, og det skulle vel at mærke efter fremskridtspartiets opfattelse være en pension, der var væsentlig større,

end folkepensionen er i dag. Vi synes, det er helt forkert, at man graver de dybe grøfter mellem forskellige befolkningsgrupper ved, at nogle – og i mange tilfælde er det jo folk, der har haft langt bedre arbejdsbetingelser, lønvilkår m.m. end almindelige arbejdsmænd f.eks. – også i alderdommen skal forgyldes. Derfor ønsker vi det begreb ophævet og kan selvfølgelig af samme grund ikke medvirke til de tre foreliggende forslag, fordi de yderligere befæster tjenstemandsbegrebet og dermed medvirker til, at det hele stort set fortsætter uændret.

Jeg vil også gerne knytte den kommentar til det, at jeg ærlig talt ikke forstår, at organisationerne ikke for mange år siden har krævet at få deres nu én gang aftalte løn udbetalt direkte i stedet for alle de pensionsordninger, der findes. Særlig for næste generation, ja, ikke engang næste generation – så langt skal vi ikke hen – ved vi, at der kommer et stort overskud af ældre mennesker sammenlignet med, hvor mange unge der er, og jeg ville som tjenestemand føle mig meget utryk ved, om staten til den tid har råd til at udbetale disse pensioner.

Derfor vil jeg give det gode råd til tjenstemændenes organisationer, at de skal se at få ændret de aftaler, således at folk får lønnen udbetalt straks, og at de så i øvrigt, når dagen oprinder, hvor de har krav på pension, får udbetalt en pension, som i størrelse ligger på samme højde som alle andres. Det er forkert, at nogle får udbetalt op til flere gange det, andre får, og jeg forstår hverken regeringen eller organisationerne, men den dag skal nok komme, hvor også dette bliver ændret. Almindelige folkepensionister, som har gået og knoklet igennem et langt liv, vil ikke i længden blive ved med at finde sig i, at de også skal skubbes til side i alderdommen.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Tak for en alt i alt meget positiv modtagelse af de tre lovforslag. Jeg ser med fortrøstning frem til den videre behandling af dem.

Hr. Estrup brugte udtrykket »tjenestemandspakken«. Det bekommer mig egentlig ganske godt i en periode, hvor pakkebegrebet er indgået som en naturlig del af terminologien her i folketinget. Jeg synes nok, at der

[Finansministeren]

her for alvor er tale om tre lovforslag, som netop indeholder så mange fremskridt for tjenestemændene som helhed, at der er grund til at tale om en egentlig »pakke«.

Man kan dele de tre lovforslag op i to hovedproblemområder, hvoraf det ene er spørgsmålet om samordningsfradraget for tjenestemændene og det andet er den gruppe af spørgsmål, som har til formål at øge fleksibiliteten og forbedre vilkårene for tjenestemændene.

Hvad det første angår, afvikling af ægtefællernes samordningsfradrag, har det hele tiden været regeringens klare ønske – det har vi også givet udtryk for under tidligere debatter om denne sag – at afskaffe ægtefællesamordningsfradragene. Det er også klart, at det ikke lader sig gøre fra den ene dag til den anden af økonomiske grunde.

Hr. Bakholt spørger, om den afviklingsmodel, regeringen har lagt frem, er en model, som vi har låst os fast på. Dertil vil jeg sige, at baggrunden for den periode, vi har valgt, på den ene side er ønsket om at afvikle ægtefællesamordningsfradraget så hurtigt som muligt og på den anden side også gøre det sådan, at det er i overensstemmelse med den almindelige økonomiske situation. I øvrigt har vi lyttet os til, hvordan det var muligt at finde en fornuftig løsning på dette i folkettingen, og når vi ser på de meldinger, der er kommet her under første behandling, lyder det, som om vi ikke har taget så meget fejl.

Det er let nok at foreslå det afskaffet med det samme, og jeg kan ikke undlade at blive lidt overrasket over, at hr. Bakholt og andre socialdemokratiske ordførere under tidligere debatter om denne sag uden blusel kan stå og give indtryk af, at vi faktisk altid har ønsket os, det skulle gå sådan. Hr. Bakholt brugte udtrykket »endelig er toget blevet sat i gang«.

Jeg gør opmærksom på, at vi har haft dette system siden 1970, og at vi er mange – i al beskedenhed også jeg selv – der som medlem af folkettingen i midten af 1970'erne har rejst disse spørgsmål over for socialdemokratiske finansministre, men svaret har været klart nej hver eneste gang. Derfor er det ikke rimeligt at komme her, selv om man spiller oppositionsrollen, med forslag om, at vi skal afskaffe det fra den ene dag til den anden. Der har aldrig i de socialdemokratiske regeringer været forståelse for at se på dette spørgsmål.

Det, denne regering gør, er at løse problemet, men under respekt for den økonomiske situation, som vi øvrigt befinder os i.

Jeg forstår godt, at de nuværende pensionister føler, at det kan være lidt langsomt – det er da ganske klart – men jeg gør opmærksom på, som også enkelte ordførere har nævnt, at uanset at der er sket en endelig aftrapning efter 3 år, drejer det sig om, at hver pensionist får en økonomisk forbedring pr. år fra 1. januar 1987 på mellem 6.000 kr. og 7.000 kr.; det er nu en ganske god forbedring. Derfor tror jeg også, det vil vise sig, at der efterhånden bliver god tilslutning til den trinvise afvikling, når det bliver fuldstændig klart, at det drejer sig om et ganske stort beløb allerede fra 1. januar 1987.

Hr. Estrup var inde på spørgsmålet om eget samordningsfradrag, og jeg var glad for, hr. Estrup sagde, at han var klar over, at det var så stor en økonomisk bid, at man ikke kunne gå til den på nuværende tidspunkt. Det er jeg enig med hr. Estrup i, men vi skal også gøre os klart, når vi taler samordningsfradrag i egen pension, at selv om det er en pensionsordning, man har som led i en sættelsesaftale – og det er det naturligvis – er det en pensionsordning, som man ikke selv betaler bidrag til i modsætning til andre pensionsordninger i dette samfund. Den omstændighed, at man ikke selv betaler pensionsbidrag, bevirker naturligvis, at andre vil opleve det som en egentlig statspension ved siden af folkepensionen. Derfor er det selvfølgelig ikke helt forkert, som man også debatterede forud for tjenestemandsskiftet – det var bl.a. fru Elisabeth Bruun Olesen, som var inde på det – at man ved at lægge folkepensionen oven i tjenestemandspensionen vil få mere end 100 pct.s dækning. Man kan da godt finde eksempler på, at også ikke-tjenestemandsansatte kan få det, men ikke i situationer, hvor de ikke selv betaler et bidrag.

Jeg vil gerne sige principielt, at jeg tror, man for så vidt begik en stor fejl i sin tid i forbindelse med tjenestemandsskiftet ved, at man afskaffede tjenestemændenes bidrag til tjenestemandspensionen, for det er det, der har gjort forklaringsituationen så vanskelig i vore dage. Hvis man havde bibeholdt dette bidrag, havde det været lettere at argumentere for, at tjenestemanden heller ikke skulle have samordningsfradrag i egenpensionen. Vi har således tilbage i tidernes mor-

[Finansministeren]

gen selv været med til at gøre dette spørgsmål meget kompliceret, og derfor er det klart, at der ikke er økonomisk mulighed for at afskaffe samordningsfradraget i egenpensionen. Den dag, man skal se på det – og det afviser jeg ikke det fornuftige i at gøre – skal det ses i sammenhæng med pensionssystemet som helhed for denne gruppe og ikke en isoleret fjernelse af samordningsfradraget i egenpensionen.

Hr. Estrup rejser også et andet spørgsmål, som er vigtigt, nemlig den fremtidige regulering af samordningsfradraget, hvor forslaget som sagt bygger på, at man fra 1987 regulerer med samme procent, som tjenestemandspensionen reguleres med, således at man ikke får den udhuling, vi naturligvis har fået i den nuværende periode, fordi de sociale pensioner fortsat reguleres på gammeldags vis.

I den forbindelse er det naturligvis rimeligt at spørge, om man så ikke skal kompensere for det hul, der er opstået fra 1982 og frem til 1987. Det er naturligvis et ganske realistisk spørgsmål, og det er ikke tilfældigt, at vi har fremsat lovforslaget på den måde, vi har. Der er jo sket mange ting gennem årene, og det påvises også i den såkaldte grå betænkning nr. 1054.

For det første kan vi konstatere, at enkepensionen er vokset forholdsvis stærkere end det, der var udgangspunktet ved tjenestemandserformen i 1970. Derudover kan vi konstatere, at folketinget i sidste halvdel af 1970'erne to gange har indefrosset dyrtidsportioner, i alt fire, men de er ikke indefrosset i forhold til pensionen, og det vil sige, at pensionsniveauet i denne sammenhæng er øget stærkere end lønnen. Det svarer faktisk stort set til den negative effekt fra 1982 til 1987, og det er min baggrund for at have givet det den formulering, at det er fra 1987, vi gennemfører en ensartet regulering i samordningsfradraget i tjenestemandspensionen. Så er der faktisk balance i forhold til det, der skete ved indefrysningen af dyrtidspensionerne i slutningen af 1970'erne.

Man kunne have valgt at gøre hele det indviklede regnestykke op. Man kunne også have valgt at reducere enkepensionen, så den kom tilbage til det niveau, der var i 1970, for at skaffe bidrag til at klare nogle af de andre ting. Jeg har imidlertid valgt at undlade at bryde ind i de eksisterende mekanismer. Jeg tror – og det har alle vist en meget klar for-

nemmelse af – at de mennesker, som så ville blive udsat for at få deres pension reduceret, ville føle det meget ubehageligt, uanset at der kunne findes saglige argumenter for det, f.eks. i enkepensionstilfældet. Derfor har jeg valgt at sige: lad os få fuldstændig ro omkring det her, og når en justering fra 1. januar 1987 medfører, at der faktisk er ligevægt i forhold til de indefrosne dyrtidsportioner, er det jo egentlig et ganske godt regnestykke, vi kommer ud af det med.

Hr. Estrup nævner også spørgsmålet om afvikling af samordningsfradraget i egenpensionen, hvad angår førtidspensionister. Det er klart, man kan have det synspunkt, at det også skulle ske med det samme. Vi har som sagt valgt en aftrappingsmekanisme, som vi mener er rimelig både i forhold til pensionisterne og i forhold til de økonomiske muligheder, og det er baggrunden for, at vi først tager afviklingen af ægtefællernes samordningsfradrag. Når det er afsluttet, tager vi den sidste bid, som jo ikke har noget med ægtefællerne at gøre, men som er i egenpensionen. Det håber jeg også vi vil kunne nå frem til enighed om er fornuftigt.

Så meget om den del, der vedrører samordningsfradraget. Jeg er glad for at kunne konstatere, at det endelig lykkes at få det på plads til trods for en fortsat meget vanskelig økonomisk situation. Selv om man heroisk, når man ikke har noget ansvar, kan stå op og sige: lad os gøre det i morgen, så står tilbage, at enhver, der tænker sig om, alligevel godt ved, at det ikke er særlig realistisk, og at det er væsentligere at glæde sig over, at der overhovedet kommer et resultat, som socialdemokratiske regeringer aldrig har interesseret sig for at skabe.

Den anden del, moderniseringsdelen, er unægtelig meget teknisk, og derfor skal jeg ikke her i mit svar under førstebehandlingen gå dybere ind i det; det kan vi diskutere videre under udvalgsarbejdet. Men når man tager hr. Carsten Andersens mange indvendinger op til nærmere overvejelse, har jeg ét standard svar, som jeg mener er væsentligt, og det er: dette her er der enighed med organisationerne om; det er ikke noget, finansministeren bare selv har siddet og formuleret og bestemt skal være sådan nu. Det gælder hele lovkomplekset, at der er enighed med organisationerne derom, og jeg vil også gerne takke organisationerne for, at det er lykkedes at nå

[Finansministeren]

frem til noget, jeg mener er en meget fornuftig løsning på en række områder vedrørende tjenestemandsprincippet.

I anledning af, at hr. Carsten Andersen taler om forhandlingsklima osv., vil jeg sige, at jeg tror, alle organisationerne klart erkender, at der var et godt klima i det paritetiske nævn, og at det var på baggrund af dette gode klima i det paritetiske nævn, at man nåede frem til grundprincipperne, som derefter er blevet detailbearbejdet med henblik på fremsættelsen af de lovforslag, vi nu behandler. Men som sagt er der enighed med organisationerne.

Der er ét spørgsmål, som har optaget flere af ordførerne, nemlig at man ikke må offentliggøre ansøgernavnene. Jeg kan godt se, at der er mange følelser knyttet til det tema, og jeg er helt parat til at drøfte det med udvalget.

Der er to grunde til, at jeg har taget det forslag med. Den ene er den, som også nogle ordførere selv har antydnet, at det gennem mange år har været opfattet som meget ubehageligt for mennesker at ansøge om et job, fordi de risikerede, at deres navn stod i avisen. Det mener jeg har været uheldigt både af hensyn til personen selv og i øvrigt også af hensyn til den offentlige sektor, hvor der er behov for at få en fornyelse i form af personer udefra.

Den anden årsag er den, at dette spørgsmål, efter hvad jeg har fået oplyst, har været drøftet i retsudvalget i forbindelse med behandlingen af offentlighedsloven, og at man dér også har gjort sig forestillinger om, at det nuværende system ikke var godt, og at en eventuel ændring skulle ske i forbindelse med en ændring af tjenestemandsløven. Det er de to baggrunde for, at vi har taget det op.

Det ændrer jo ikke – og det kunne man næsten få indtryk af, når man hørte fru Elisabeth Bruun Olesen – både organisationers og enkeltpersoners ret til at få offentliggjort hele ansøgerfeltet. Det ville naturligvis være fuldstændig vanvittigt, hvis man ændrede det princip.

Men sagt på en anden måde og sagt ligeså: det handler om at forhindre, at personer søger en stilling alene i offentliggørelsesøjemed. Det er jo det, det reelt handler om. Den sikkerhed, der skal være for, at personer, der søger, også kan få at vide, hvem der i øvrigt har søgt, og at organisationerne kan få det at

vide for at have sikkerhed for, at proceduren har været rigtig ved besættelsen af stillingen, er klart uændret. Men tendensen til, at personer ansøger blot for at få navnene for derefter at kunne offentliggøre dem uden at være interesseret i stillingen, har efter min mening været skadelig i en række tilfælde.

Det er det, vi har søgt at komme til livs med den bestemmelse, men vi er naturligvis meget parat til at drøfte dette spørgsmål videre med udvalget, for at der ikke skal opstå mytedannelse. Jeg tror, jeg meget klart har sagt, hvad dette her handler om, men kan vi finde en fornuftigere formulering af det end den, der står i selve lovforslaget, skal det ikke skorte på min vilje til at finde frem til en løsning.

Med disse bemærkninger skal jeg endnu en gang takke for den positive modtagelse, og jeg glæder mig til den videre drøftelse med udvalget om de tre lovforslag.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Finansministeren siger, at den omstændighed, at offentligt ansatte tjenestemænd ikke selv betaler bidrag til pensionen, kommer til at fremstå, som om det er en foræring. Nej, det er ikke nogen foræring, for ved tjenestemandssreformen i 1969 blev et lønefterslæb omregnet til, at pensionen indgik. Det har da også været sådan gang på gang under forhandlinger om lønfremgang, at dette indregnede pensionsbidrag hang som en dyne over lønudviklingen inden for det offentlige område.

Endvidere blev det sagt, at der var et godt klima i det paritetiske nævn, og dette blev lagt til grund for en påstand om, at der så var fuld opbakning bag disse forslag. Nej, organisationerne arbejder ikke på den måde; hvis man nærmest har haft en pistol i nakken for at løse nogle problemer i det paritetiske nævn, vil man ikke sidde og murre hele vejen; man prøver at få noget ud af det. Jeg synes ikke, en god stemning i det paritetiske nævn skal bruges som et argument for, at det har løst en række problemer.

Endelig tror jeg, at finansministeren glemmer, at det, der eventuelt afholder meget velkvalificerede personer fra at søge ind i den offentlige sektor, ikke så meget er skrækken

[Carsten Andersen]

for offentliggørelse af, at de søger, som det manglende guldstøv.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Jeg vil gerne takke for finansministerens svar og også for den forhandlingsvilje, som finansministeren gav udtryk for bl.a. med hensyn til spørgsmålet om offentliggørelse i ansættelsesager.

Det, som egentlig bringer mig på talerstolen, er spørgsmålet om reguleringen af samordningsfradraget og den periode fra 1982 til 1987, som jeg var inde på i mit indlæg, og som finansministeren nu også behandlede. Jeg forstår, at finansministeren er enig i, at der faktisk har været tale om en urimelighed i den ordning, vi har haft, og at der er opbygget et misforhold mellem samordningsfradragets udvikling og pensionens udvikling, men at det er finansministerens opfattelse, at man har haft en særlig gunstig udvikling for enkepensionen, og at der ad den vej altså er sket – jeg kan dårligt kalde det en slags retfærdighed, man kan måske kalde det en slags finanspolitisk ligevægt, men det er vel også i den forstand, det skal forstås.

Derfor vil jeg spørge finansministeren, om vi ikke her har at gøre med et tilfælde, hvor lovgivningsmagten faktisk har gjort sig skyldig i en fejltagelse, og at man ikke, fordi man samtidig har fået nogle gunstige virkninger, bør lade en række pensionister undgælde for denne fejltagelse, altså om det ikke er et af de steder, hvor man må tage til efterretning, at der bør ske nødvendig genopretning, uanset at det faktisk koster nogle penge.

Bakholt (S):

I mit første indlæg spurgte jeg finansministeren, om han var klar til at forhandle om en noget hurtigere afvikling af ægtefællesamordningsfradraget end det, der er foreslået. Det fik jeg ikke noget svar på, og derfor må jeg gentage mit spørgsmål. Er finansministeren parat til at forhandle om en hurtigere afvikling?

I stedet for et svar fik jeg – og det fik jeg også af hr. Bo Kristensen – at vide, at tidligere socialdemokratiske regeringer havde afslået at røre ved samordningsfradraget på konservativ opfordring. Jeg ved ikke, hvor

meget interesse det kan have for dem, der bliver berørt af dette her, at vi står og dunker hinanden oven i hovedet med noget historisk. Det, det drejer sig om, er – og det er der jo enighed om i hele folketinget – at det skal afvikles. Det, der er uenighed om, er tempoet, og vi har givet grønt lys for at finde frem til en hurtigere afviklingsperiode. Vi erkender, at toget er sat i gang, hr. finansminister. Men det går for langsomt. Hvis vi fortsætter med den fart, kommer vi efter vores opfattelse for sent til bestemmelsesstedet, og det er det, det drejer sig om, hr. finansminister.

Man siger også, at det, der nu er foreslået, betyder forbedringer på nogle tusinde kroner pr. år i den nuværende situation. Ja vel, men vi er jo også enige om, at den er urimelig, og at der er tale om nogle penge, som de faktisk skulle have haft. Derfor synes jeg, vi skal se at blive enige om en hurtigere afviklingsperiode, når vi nu er enige om, at målet skal nås på et tidspunkt. Vi skal have lidt mere fart på dette tog, hr. finansminister.

Jeg håber, at jeg, inden vi afslutter denne førstebehandling, får et klart svar fra finansministeren på, om han er parat til at gå ind i en forhandling om det.

Bo Kristensen (KF):

Jeg forstår udmærket hr. Bakholt's bemærkninger om, at vi skal lade fortiden ligge og hvile, glemme den og lade være med at tage notaterne frem, men se fremad. Forholdet er imidlertid, at det, vi her får rettet op, ikke er et tog, der er sat i gang, for det har aldrig kørt; socialdemokratiet ville ikke. Derfor er det selvfølgelig også meget vanskeligt i den nuværende økonomiske sammenhæng, hvor der skal rettes op i samfundet, som vi er godt i gang med. Genopretningen går jo fantastisk godt, men så er det også af stor betydning, at gennemførelsen af en sådan pakke sker i et tempo, som toget kan præstere. Jeg ved godt, at hr. Bakholt og hans parti aldrig har tænkt så meget på, om toget nu også kunne holde farten, når det skulle gå stærkt i økonomisk henseende, og det er jo derfor, vi må lave en genopretning.

Det er også derfor, vi siger, at dette er en ordning, vi kan være bekendt, en ordning, som afvikler ægtefællers samordningsfradrag inden for en overskuelig tid og på en sådan

[Bo Kristensen]

måde, at det ikke forstyrrer den samlede økonomiske politik, og jeg tror, enhver tjenestemandspensionist er interesseret i, at vi har stabile økonomiske forhold her i landet.

Jeg synes, vi er nødt til at se på, at toget er kommet frem til perronen, men aldrig kom videre end til perronen. Nu har vi sat toget i gang, hvilket vi er særdeles tilfredse med, og mit parti finder, det sker i en hastighed, som de økonomiske rammer er i stand til at bære. Det er en fornuftig løsning, og hr. Bakholt skal ikke forsøge at få speederen trykket i bund og lade være med at se på, om motoren overhovedet har brændstof nok til at trække det pågældende lokomotiv.

(Kort bemærkning).

Bakholt (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Bo Kristensen, at jeg ikke har noget særligt ønske om at lade fortiden hvile, men den diskussion, vi nu er inde i, har vi haft tidligere ved behandlinger af socialdemokratiets forslag, og det, jeg prøvede at sige, var, at det ikke har nogen større interesse for dem, der bliver berørt af det, at få det gentaget en gang til.

I øvrigt kan jeg ikke dy mig for at sige, at der også er sket nogle ting med hensyn til lønudviklingen på tjenestemandsområdet, som påvirker pensioner i negativ retning.

Hr. Bo Kristensen stod igen og sagde, at genopretningen går fantastisk godt. Ja, vi har jo lige fået at vide, at betalingsbalanceunderskuddet har sat Danmarksrekord i 1985, og der er noget, der tyder på, at 1986 også kan blive rekordår på dette område, så jeg synes ikke, at regeringens såkaldte genopretningspolitik går så fantastisk godt.

(Kort bemærkning).

Bo Kristensen (KF):

Hvad angår tjenestemændenes lønudvikling, er reallønssituationen forbedret langt mere under denne her regering, end den blev f.eks. i perioden 1979-82. Hr. Bakholt kan slå op i enhver statistik for lønområdet og konstatere, at reallønnen for tjenestemændene ikke er blevet udhulet, som den i den grad blev under den socialdemokratiske regering, så på det punkt går det ganske udmærket.

Jeg forstår, at hr. Bakholt hører til typen af dommedagsprofeter, som vi også oplevede

i 1982-83, hvor det hed, at finanslovsunderskuddet aldrig kunne komme i nul under denne regering, at betalingsbalanceproblemet aldrig kunne løses, og at beskæftigelsessituationen blev meget værre år efter år. Nu er beskæftigelsesproblemet fjernet af hr. Bakholts liste, og også finanslovsunderskuddets nulpunkt er fjernet af hr. Bakholts liste; nu er der altså kun ét punkt tilbage, som hr. Bakholt kan holde sig til, og det er betalingsbalanceunderskuddet, som regeringen oven i købet har en løsning på.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Jeg kan såmænd godt være enig med hr. Bakholt i, at det normalt ikke hjælper meget, at vi står og dunker hinanden oven i hovedet – det har jeg egentlig heller aldrig været stor tilhænger af – men når det alligevel er naturligt at gøre ved denne lejlighed, er det, fordi der også er grænser for, hvor frit løb det socialdemokratiske hykleri skal have. Her synes jeg nok der er meget stærkt behov for at gentage, hvad det er, socialdemokratiet har sagt nej til år efter år, mens man sad i regering. Nu vel, det tror jeg er tilstrækkelig klart for alle efterhånden.

Imidlertid er det jo ikke en økonomisk diskussion, vi har, det er en diskussion om tre tjenestemandsløvsforslag. Jeg skal kun spagfærdigt sige, at jeg gerne stiller op til en debat med hr. Bakholt om, hvordan realudviklingen har været for tjenestemandspensionerne i 1982-85 kontra perioden frem til 1982.

Hr. Bakholt siger, at han ikke fik svar på, om man kunne tænke sig en hurtigere afvikling. Det mener jeg egentlig hr. Bakholt gjorde, men jeg skal gerne gentage det.

Vi har haft et klart ønske om at afvikle ægtefællesamordningsfradraget, men det må naturligvis ske i lyset af de økonomiske muligheder. Vi har selvfølgelig også lyttet os til, hvordan holdningen var i folketinget, da det sidst blev diskuteret, og jeg synes, at vi i dag har fået bekræftet, at det tempo, vi har valgt for afviklingen som det maksimale af, hvad der er mulighed for, også har en god chance for at finde et flertal i folketinget. Det er svaret til hr. Bakholt.

Hr. Carsten Andersen præciserede nogle principper med hensyn til tjenestemandspensionen, og det giver også mig lyst til at præ-

[Finansministeren]

cisere nogle ting, for jeg tror såmænd ikke, vi er så uenige på det punkt. Jeg er meget uenig med hr. Dohrmann, når han hele tiden søger at give indtryk af, at tjenestemandspensionisterne får noget foræret. Tjenestemandspensionen er et led i en ansættelsesaftale på nøjagtig samme måde, som pensionsordninger kan være det på en række andre områder, og derfor skal ingen gøre det til en foræring; en løn vil altid være fastlagt i forhold til, at man også har et pensionsgode. Det, jeg gjorde opmærksom på i mit tidligere indlæg, var alene dette, at den omstændighed, at man afskaffede bidraget til tjenestemandspensionen i 1970, har gjort det sværere at forklare over for den øvrige del af befolkningen, hvordan tingene hænger sammen, og det er egentlig det, der meget ærligt sagt har givet fremskridtspartiet en mulighed for friløb på dette område, siden fremskridtspartiet blev etableret. Det var egentlig kun dette lille pust, jeg kom med. Jeg mener, det var uklogt, at man gjorde det, men det kan man vel ikke uden videre lave om på, og det ændrer sandelig ikke, at vi er enige om, at tjenestemandspensionen naturligvis er et led i et ansættelsesforhold som alt muligt andet, og at man selvfølgelig også betaler indirekte i forhold til selve lønfastsættelsen, ingen tvivl om det. Jeg håber, vi dermed har fået alle misforståelser til side.

Hr. Estrup vender tilbage til spørgsmålet om regulering af samordningsfradraget. Jeg vil simpelt hen foreslå, at vi nu ser nærmere på de beregninger, der har ligget til grund for forslaget under udvalgsarbejdet. Min påstand er den, at der er god balance i det forslag, der foreligger, og det vil jeg naturligvis underbygge med materiale, som yderligere kan belyse det, under udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Kommunaludvalget (31/1 86):

Udtræder: Arne Jensen (S)

Nyt medl.: Dorte Bennedsen (S).

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 4. februar 1986 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.38